

Hlavní správa StB

Čj.: OS-00312/154-68

Přísně tajné

Praha dne 26.11.1968

Výtisk čís.: 14

Počet listů: 7

Denní informace č. 44

V denní informaci č. 28 ze dne 4.11.1968 jsme uvedli, že spisovatel A.J.LIEHM odjel do Paříže přes Vídeň na francouzský pas, který mu opatřil rada FVV EHRET.

Z jiného pramene byla tato informace potvrzena. Vyplynulo to z rozhovoru spolupracovníka s EHRETEM a pracovníkem FVV CHAMARD-BOISEM, kteří uvedli, že "A.J.LIEHM nevycestoval z ČSSR na čs. cestovní pas, že odejel na francouzský cestovní pas s krycím jménem, jehož výrobu, resp. jeho obstarání zařídil sám EHRET". Spolupracovník se domnívá, že EHRET se mohl angažovat i v jiných případech výjezdů čs. občanů z ČSSR. Ví, že EHRET podnikal kroky, aby se LIEHM mohl vrátit do ČSSR na čs. cestovní pas. Co konkrétně v tomto směru podnikl, není spolupracovníkovi známo.

V souvislosti s tím poznamenáváme, že dne 14.11.1968 LIEHM přijel do ČSSR na čs. pas. Doprovázel spisovatele a filosofa J.P.SARTRA, který se dne 21.11.1968 zúčastnil premiery své hry v divadle E.F.Buriana. (Tuto hru překládal LIEHM.) Dne 22.11.1968 LIEHM vycestoval opět do Paříže na služební pas s doložkou platnou na 90 dní. Po několika dnech se však má do ČSSR opět vrátit. Od 1.12.1968 má být jmenován delegátem čs.filmu v Paříži.

Rakouský tisk uveřejnil zprávu o zatýkání spolupracovníků čs. zpravodajských orgánů - mezi jinými - policejního úředníka ADÁMKA z Úřadu spolkového kanceláře, tiskového šéfa Spolkového ministerstva vnitra v Rakousku SOROWITSCHÉ, novináře EILERA a jiných. Další zatýkání se očekává v příštích dnech.

Zatýkání souvisí s emigrací důstojníka čs. zpravodajské služby (krycí jméno SVOBODA), který emigroval před dvěma měsíci.

V této souvislosti jsou prý na čs.-rakouských hranicích rakouským ministerstvem zahraničních věcí prováděna opatření ke zjišťování rakouských st.příslušníků vyjíždějících do ČSSR. Informace pochází od příslušníka rakouského četnictva.

Dne 18.11.1968 se spolupracovník setkal ve Vídni se spolupracovníky rakouského Abwehru Rudolfem KRIŠTOFIM a Rudolfem BESTOU.

BESTA vytěžoval spolupracovníka k politické situaci v ČSSR, k rozmístění sovětských vojsk a zda může cestovat do NDR.

KRIŠTOFI požádal spolupracovníka, aby navštívil v Praze rodinu Vladimíra TRVALA a vyřídil od něho pozdravy.

KRIŠTOFI i BESTA žádali, aby je spolupracovník při příští cestě do Rakouska ihned vyhledal.

Por. Jan OTÁPKA, nar. 1944, příslušník voj. útvaru v Kroměříži, předal VKR dopis, který došel na jeho civilní adresu z Belgie. Dopis, který vydala organizace "Přátelé Československa v Belgii" oznamuje, že

k uctění památky statečných a nevinných obětí padlých za svobodu své země bude v Oblastní úřadovně "Přátel Československa, 3, Avenue des Combattants Herseaux (place)" věnována stálá vitrina s výstavkami "Průmyslové Československo", "Československá věda" a "Čs. umění a sport", které umožní "lépe poznat skutečné motivy brutální a despotické invaze Sovětů". V závěru dopisu je provolání: "Svobodu a nezávislost Československu".

Por. OTÁPKA si nedovede zaslání dopisu vysvětlit. Usuzuje, že jeho adresa se dostala do Belgie z Polska, kam dopisoval v roce 1964 do mezinárodního mládežnického časopisu "RADAR".

Por. OTÝPKA byl připraven na event. další kontakt z ciziny.

Agenturní cestou byly získány poznatky k pobytu dvou známých čs. občanů v cizině.

V Curychu žije bývalý místopředseda čs. vlády Otta ŠIK, ale netěší se velké popularitě mezi emigranty. Odsuzují jej, že si žije celkem dobře, ptají se, "kde na to bere". Řada emigrantů se na něho dívá jako na komunistu.

Ve Švýcarsku se zdržuje také MŇAČKO, který v říjnu 1968 zorganizoval v Curychu shromáždění emigrujících Čechů a Slováků, Jeho projev byl pesimistický, nedával emigrantům příliš velké naděje na brzký návrat domů. Pod dojmem tohoto projevu velká část curyšských emigrantů se připravuje na dlouhodobý pobyt. Švýcarská vláda je podporuje a poskytuje emigraci podmínky, které jsou sice v relaci ke švýcarským občanům velmi špatné, ale umožňují emigrantům velmi záhy dosáhnout úrovně, kterou měli v Československu. Emigranti dostávají platy mezi

800 - 1200 švýc. franky, což odpovídá platům zahraničních dělníků. Byty jsou jim poskytovány přednostně.

V poslední době jsou skoro denně zaznamenávány pokusy o opuštění republiky i návraty uprchlíků. Dnes byli např. zadrženi:

František RUDZAN, nar. 1936, dělník z Košic;
Anatal MACHÁČEK, nar. 1946, montér z Chomutova.

Do ČSSR se naopak vrátila Marie KADLECOVÁ z Hodonína, nar. 1931, která uprchla do Rakouska.

Dne 8.10.1968 jsme informovali o úmyslu vojína základní služby Jana ČERVENKY zběhnout do ciziny. Prováděnými agenturně-operativními opatřeními bylo zjištěno, že ČERVENKA zběhnutí domlouval s dalšími vojíny základní služby - Vítězslavem SÁBLIKEM, Josefem PASTORKEM a Janem PAVLIŠEM.

Z rozhodnutí vyšetřovatele StB ve VKR byl případ řešen kázeňsky, čehož bylo využito k provedení preventivně-výchovným opatřením se jmenovanými vojíny.

Vyšetřování pro trestný čin zběhnutí do ciziny podle § 283 tr.zákona bylo však zahájeno proti těmto vojínům základní služby:

- Petru KOVAŘÍKOVÍ, nar. 1947 a Ladislavu VETOROVÍ, nar. 1949, příslušníkům útvaru z Liberce a Terezína, kteří se v srpnu t.r. dohodli v posádkové věznici v Bratislavě na společném útěku do Rakouska. Z věznice skutečně uprchli, překonat státní hranici se jim však nepodařilo a byli zadrženi;
- Josefu KELEMENOVÍ, nar. 1949, příslušníku znojenské pohraniční brigády, který zběhl dne 28.10.1968 při výkonu služby na státní hranici do Rakouska ozbrojen samopalem, ostrými náboji a signální pistolí. Dosud se zdržuje v Rakousku na neznámém místě;

- Bohuslavu MAŠKOVI, nar. 1948, příslušníku útvaru v Plzni, který 25.10.1968 v době výkonu služby v prostoru státní hranice zběhl do NSR;
- Alfrédu SMRŽOVI, nar. 1940, příslušníku voj. útvaru Pohořelice, který se 25.9.1968 nevrátil ze služební cesty k útvaru a téhož dne uprchl do Rakouska;
- Josefu VODOVI, nar. 1948 a Jaroslavu VOJŠOVI, nar. 1949, příslušníkům vojenského útvaru z Pardubic, kteří se 22.10.1968 domluvili v posádkové věznici v Pardubicích na společném útěku do Rakouska. Dne 23.10.1968 skutečně pak spolu zběhli a dostali se až do prostoru jednotky PS Krabonoš, kde byli v těsné blízkosti drátěného zátarasu zadržení.

Na aktivu funkcionářů Čs. strany socialistické v Praze 10 informoval redaktor Dr. NOVOTNÝ o průběhu schůze novinářů v Lucerně, zejména o vystoupení Jiřího RUMLA a o současné vnitřní a zahraniční politické situaci. Řekl, že pražské redakce dají redaktorům dočasně zastavených časopisů možnost uplatnění na stránkách svých novin. Novináři zajišťují fond "na podporu persekovaných". Dále sdělil, že SMRKOVSÝ doporučil WERICHOVI, aby s rodinou dočasně opustil ČSSR.

V Lidové straně se podle dr. NOVOTNÉHO začíná mobilisovat konservativní křídlo kolem PLOJHARA. PLOJHAR a NEUMAN jsou prý zváni na konsultace s představiteli KSČ. Několikrát je zval také sovětský velvyslanec. Dr. NOVOTNÝ apeloval na poctivé, demokraticky smýšlející občany, aby podpořili exponenty sdělovacích prostředků v jejich boji.

Aktivu se zúčastnil také dr. MÁLEK (pracovník Filosofické fakulty KU a člen dokumentační komise, bývalý člen přípravného ÚV K-231), který hovořil o prů-

běhu stávkového hnutí studentů. Řekl, že i studentské hnutí je na jedné z předsunutých posic; je třeba "vytvářet obdobné situace", aby národ neupadl do letargie. MÁLEK se v době studentské stávky povětšinou zdržoval mezi studenty Filosofické fakulty KU. Z aktivity odešel společně s red. NOVOTNÝM.

Dne 25.11.1968 v odpoledních hodinách havaroval na rakouském území čs. letoun MIG 21f, pilotovaný napor. Františkem KVAPILEM, nar. 1939. Startoval z letiště v Č. Budějovicích ve 14,10 hod. Podle dosavadního šetření jde pravděpodobně o ztrátu orientace. O osudu pilota, k němuž po státobezpečnostní stránce nebyly žádné signály ani poznatky, není dosud konkrétních zpráv.

Závěrem uvádíme dvě informace o pašování zboží a nedovolené manipulaci s pasy.

Jugoslávský státní příslušník Vujošovič NOWAK, který žije v Bratislavě řekl, že v současné době obchoduje se zbraněmi nakupovanými v Praze a odváženými do Rakouska. Převáží je rakouský státní příslušník. V prodejně v Praze, kde zbraně nakupují, vedoucímu dávají úplatek 5.000 Kčs, který jim prodá 100 pistolí, ale vystaví potvrzení pouze na 50 ks. Spolupracovníkovi je známo, že skupina jugoslávských st. příslušníků používá v hotelu Carlton pokoj č. 418 ke hraní hazardních karetních her. Dne 6.11.1968 si v kavárně Carlton rozdělovali značné množství peněz, z nichž velkou část dostal také NOWAK. Jugoslávci používají 2 - 3 pasy, které střídají. Celníkům se snaží vždy dát láhev alkoholu, nebo si nechají zabavit několik šustáků, ale vlastní pašované "zboží" mají ukryté a celníci je dosud neobjevili. Většinou používají přechod Berg. Poznatek je prověřován.

25.11.1968 sdělil rakouský státní příslušník Roman KRÁL, nar. 1943, dojíždějící do Bratislavy, že nejmenovaný jugoslávský státní příslušník, t.č. bytem ve Vídni na Mexikoplatz mu ukazoval 20 falešných pasů; prodává je čs. občanům, kteří chtějí emigrovat. Bude zjištěn organizátor útěků čs. občanů do zahraničí.

24.11.1968 byla nalezena v mezinárodním rychlíku Vídeň - Varšava pašerácká schránka s různým zahraničním zbožím v hodnotě 15.000 Kčs.

Zboží bylo zabaveno.

Náčelník hlavní správy StB

plk. RSDr. Václav Š O R A L

R o z d ě l o v n í k :

- Výtisk č.1-3: s.plk.JUDr. VAŠEK František
4: s.plk.RSDr. ŠORAL Václav
5: s.pplk.JUDr. KUBÍK Jaroslav
6: s.pplk.RSDr. HLAVÁČEK Vítězslav
7: s.mjr. TÁBORSKÝ Jiří
8: s.plk.JUDr. VOSECKÝ Jar.
9: s.pplk. HUBINA Štefan
10: s.gen.major ing. STAVINOHA Josef
11: s.mjr.ing. ČADA Miloslav
12: s.pplk. NĚMEC František
13: pro domo